

TÁC ĐỘNG CỦA FINTECH ĐẾN THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH VIỆT NAM

● TRẦN XUÂN HUY

Khoa Tài chính Ngân hàng và Bảo hiểm, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật công nghiệp

TÓM TẮT:

Bài báo phân tích ảnh hưởng của các công nghệ tài chính (Fintech) đối với sức mạnh thị trường Việt Nam. Các dữ liệu và thực tiễn chỉ ra rằng Fintech giúp gia tăng tính minh bạch, tăng cường hiệu quả giao dịch và thu hút đầu tư. Tuy nhiên, bài báo cũng nhấn mạnh những thách thức như an toàn thông tin, quy định pháp lý và nguy cơ thao túng thị trường.

Từ khóa: Fintech, thị trường tài chính, công nghệ tài chính, Việt Nam, đầu tư, thanh toán số.

1. Đặt vấn đề

Trong những năm gần đây, sự phát triển của công nghệ tài chính (Fintech) đang tác động mạnh mẽ đến thị trường tài chính Việt Nam. Sự trợ lực của các doanh nghiệp Fintech đã mở rộng cơ hội tiếp cận dịch vụ tài chính cho người dân, giúp gia tăng độ bao phủ tài chính.

Tại Việt Nam, các ứng dụng thanh toán di động như MoMo, ZaloPay, ViettelPay đang trở thành những công cụ tài chính quan trọng, giúp thay đổi thói quen thanh toán tiền mặt. Ngoài ra, sự phát triển của blockchain, AI, và big data đang cải thiện hiệu suất các hoạt động tài chính. Tuy nhiên, Fintech cũng đang đặt ra những thách thức về quản lý, an toàn dữ liệu và cạnh tranh giữa doanh nghiệp truyền thống và các công ty khởi nghiệp. Câu hỏi đặt ra là làm thế nào để khai thác hết tiềm năng của Fintech mà vẫn bảo đảm ổn định và an toàn cho thị

trường tài chính.

2. Tổng quan về Fintech và thị trường tài chính Việt Nam

Fintech (Financial Technology) là thuật ngữ chỉ các công nghệ tiên tiến được áp dụng vào lĩnh vực tài chính nhằm cải thiện hiệu quả hoạt động, giảm chi phí và mở rộng khả năng tiếp cận dịch vụ tài chính. Fintech xuất hiện từ những năm 1990 với sự phát triển của giao dịch điện tử, nhưng chỉ thực sự bùng nổ trong hơn một thập kỷ qua nhờ vào công nghệ blockchain, trí tuệ nhân tạo (AI) và dữ liệu lớn (Big Data). Theo “Báo cáo ngành Fintech Việt Nam 2023” của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam (NHNN), tính đến cuối năm 2023, Việt Nam có hơn 200 công ty Fintech hoạt động trong lĩnh vực thanh toán điện tử, cho vay ngang hàng (P2P Lending) và công nghệ blockchain.

Thị trường tài chính Việt Nam đang trong quá

trình chuyển đổi mạnh mẽ với sự đóng góp đáng kể của Fintech. Theo báo cáo của Bộ Kế hoạch và Đầu tư năm 2023, tổng vốn đầu tư vào Fintech tại Việt Nam đã đạt 1,4 tỷ USD, đưa Việt Nam trở thành một trong những thị trường Fintech phát triển nhanh nhất Đông Nam Á. Các ứng dụng như MoMo, ZaloPay và ViettelPay có hàng chục triệu người dùng, thúc đẩy thói quen thanh toán không tiền mặt. Báo cáo “Xu hướng thanh toán số 2023” của NHNN cho thấy tổng giá trị giao dịch điện tử năm 2023 đạt hơn 15 triệu tỷ đồng, tăng 85% so với năm trước. Điều này cho thấy, Fintech đang đóng vai trò quan trọng trong quá trình số hóa nền kinh tế, cải thiện hiệu suất tài chính và nâng cao tính minh bạch của thị trường.

3. Tác động tích cực của Fintech đến thị trường tài chính Việt Nam

Fintech đã và đang thay đổi cấu trúc thị trường tài chính Việt Nam theo hướng minh bạch và hiệu quả hơn. Trước đây, giao dịch tài chính thường bị giới hạn bởi quy trình truyền thống phức tạp, nhưng hiện nay, nhờ vào công nghệ số, việc thực hiện các giao dịch trở nên nhanh chóng và tiện lợi hơn. Theo “Báo cáo tài chính số 2023” của Hiệp hội Ngân hàng Việt Nam, 75% các giao dịch ngân hàng hiện nay được thực hiện qua ứng dụng di động mà không cần đến quầy giao dịch.

Một trong những lợi ích rõ ràng nhất của Fintech là thúc đẩy đầu tư và huy động vốn. Các nền tảng gọi vốn cộng đồng (crowdfunding) và cho vay ngang hàng (P2P Lending) như Tima, VayMuon hay F88 đã giúp hàng triệu doanh nghiệp nhỏ và cá nhân tiếp cận nguồn vốn dễ dàng hơn. Theo báo cáo “Tài chính số và phát triển bền vững” của Ngân hàng Phát triển Châu Á (ADB), tổng giá trị các khoản vay qua P2P Lending tại Việt Nam trong năm 2023 đã vượt mốc 10 tỷ USD, góp phần quan trọng vào sự phát triển của doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Ngoài ra, Fintech còn mở rộng cơ hội tiếp cận tài chính cho người dân, đặc biệt là ở khu vực nông thôn. Trước đây, hơn 60% dân số Việt Nam chưa có tài khoản ngân hàng, nhưng nhờ vào các ứng dụng tài chính số, con số này đã giảm xuống còn khoảng 40% vào năm 2023. Báo cáo “Thị trường ví điện tử tại Việt Nam 2023” của Viện Nghiên cứu Phát triển Kinh tế Việt Nam cho thấy sự gia tăng nhanh chóng của ví điện tử và các dịch vụ tài chính số đã giúp người dân tiếp cận với các dịch vụ ngân hàng dễ dàng hơn, đồng thời thúc đẩy họ tham gia vào

nền kinh tế số, tạo động lực cho tăng trưởng kinh tế bền vững.

Nhìn chung, Fintech đang tạo ra một cuộc cách mạng trong lĩnh vực tài chính Việt Nam, cải thiện khả năng tiếp cận dịch vụ tài chính, nâng cao hiệu quả giao dịch và thúc đẩy đầu tư. Tuy nhiên, để khai thác tối đa lợi ích của Fintech, Việt Nam cần có những chính sách phù hợp nhằm bảo vệ người dùng và đảm bảo sự ổn định của thị trường tài chính.

4. Những rủi ro và thách thức của Fintech đối với thị trường tài chính Việt Nam

Bên cạnh những lợi ích mà Fintech mang lại, thị trường tài chính Việt Nam cũng đang đối diện với nhiều rủi ro và thách thức đáng kể. Một trong những vấn đề lớn nhất là an toàn dữ liệu và bảo mật thông tin. Theo một số báo cáo về an ninh mạng, các cuộc tấn công mạng vào hệ thống tài chính số tại Việt Nam đã gia tăng nhanh chóng trong những năm gần đây. Tình trạng rò rỉ dữ liệu khách hàng, đánh cắp thông tin thẻ thanh toán và các cuộc tấn công từ chối dịch vụ (DDoS) đang trở thành mối đe dọa nghiêm trọng đối với cả doanh nghiệp Fintech và người dùng.

Ngoài vấn đề bảo mật, khung pháp lý chưa hoàn thiện cũng là một rào cản lớn. Các sản phẩm và dịch vụ Fintech, đặc biệt là cho vay ngang hàng (P2P Lending) và tiền điện tử, vẫn chưa được quản lý chặt chẽ. Điều này tạo ra lỗ hổng cho các hành vi gian lận, khiến nhà đầu tư và người dùng dễ gặp rủi ro. Một số nghiên cứu cũng chỉ ra sự thiếu minh bạch trong các giao dịch Fintech có thể dẫn đến nguy cơ rửa tiền và trốn thuế.

Một thách thức khác là sự thao túng thị trường thông qua giao dịch tài chính số. Khi giao dịch điện tử diễn ra với tốc độ cao, các công nghệ như giao dịch thuật toán có thể bị lợi dụng để thao túng giá chứng khoán hoặc tiền điện tử. Điều này không chỉ ảnh hưởng đến nhà đầu tư mà còn gây mất ổn định cho thị trường tài chính. Các chuyên gia cảnh báo nếu không có biện pháp giám sát chặt chẽ, nguy cơ bong bóng tài chính và các hoạt động đầu cơ bất hợp pháp có thể xảy ra.

Hơn nữa, sự chênh lệch về mức độ tiếp cận Fintech giữa các khu vực cũng đặt ra thách thức trong việc phát triển thị trường tài chính bền vững. Các thành phố lớn như Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh có tốc độ ứng dụng Fintech nhanh chóng, trong khi các khu vực nông thôn vẫn còn gặp khó khăn do hạn chế về hạ tầng công nghệ và khả năng tiếp cận

dịch vụ tài chính số. Nếu không có các biện pháp khắc phục, khoảng cách này có thể làm gia tăng bất bình đẳng tài chính trong nền kinh tế.

Có thể nói, mặc dù Fintech có tiềm năng thay đổi tích cực thị trường tài chính Việt Nam, nhưng việc giải quyết những rủi ro liên quan đến bảo mật, pháp lý, thao túng thị trường và khả năng tiếp cận vẫn là một nhiệm vụ quan trọng để đảm bảo sự phát triển bền vững.

5. Giải pháp phát triển Fintech bền vững tại Việt Nam

Để đảm bảo sự phát triển bền vững của Fintech tại Việt Nam, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa chính phủ, doanh nghiệp và người tiêu dùng. Một trong những giải pháp quan trọng nhất là xây dựng khung pháp lý phù hợp nhằm điều chỉnh hoạt động của các công ty Fintech mà vẫn đảm bảo môi trường đổi mới sáng tạo. Chính phủ nên thiết lập các quy định cụ thể cho từng phân khúc Fintech, bao gồm thanh toán điện tử, cho vay ngang hàng và tài sản số, đồng thời triển khai các cơ chế giám sát chặt chẽ để giảm thiểu gian lận.

Song song với việc hoàn thiện hành lang pháp lý, việc nâng cao tiêu chuẩn bảo mật và an toàn thông tin trong lĩnh vực Fintech là điều cấp thiết. Các công ty Fintech cần áp dụng các công nghệ tiên tiến như trí tuệ nhân tạo (AI) và blockchain để tăng cường khả năng bảo mật và ngăn chặn các hành vi gian lận. Đồng thời, cần xây dựng các quy định về bảo vệ dữ liệu cá nhân để bảo đảm quyền lợi của người dùng trong bối cảnh giao dịch số ngày càng phổ biến.

Bên cạnh đó, việc nâng cao nhận thức tài chính của người dân cũng đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy sự phát triển của Fintech. Các chương trình giáo dục tài chính cần được triển khai rộng rãi để giúp người dân hiểu rõ hơn về các rủi ro và lợi ích của Fintech. Điều này không chỉ giúp người tiêu dùng sử dụng các dịch vụ tài chính một cách an toàn hơn mà còn thúc đẩy sự phát triển của thị trường tài chính số một cách minh bạch và lành mạnh.

Hợp tác giữa các công ty Fintech và ngân hàng truyền thống cũng là một yếu tố quan trọng trong quá trình phát triển hệ sinh thái tài chính số. Thay vì cạnh tranh trực tiếp, các ngân hàng và công ty Fintech có thể hợp tác để tận dụng thế mạnh của nhau, từ đó mang lại những giải pháp tài chính toàn

diện hơn cho khách hàng. Sự kết hợp này có thể giúp cải thiện dịch vụ khách hàng, tối ưu hóa quy trình giao dịch và nâng cao hiệu quả vận hành của hệ thống tài chính.

Ngoài ra, chính phủ cũng cần có các chính sách hỗ trợ doanh nghiệp Fintech trong việc tiếp cận vốn và mở rộng thị trường. Các quỹ đầu tư dành riêng cho các công ty khởi nghiệp Fintech có thể giúp các doanh nghiệp tiềm năng phát triển nhanh chóng và mở rộng quy mô hoạt động. Đồng thời, cần đẩy mạnh hợp tác quốc tế trong lĩnh vực Fintech, học hỏi kinh nghiệm từ các quốc gia có nền Fintech phát triển như Singapore, Anh và Mỹ để áp dụng vào thực tiễn.

Cuối cùng, để đảm bảo sự phát triển bền vững của Fintech, Việt Nam cần có một chiến lược dài hạn nhằm phát triển hạ tầng công nghệ số. Việc mở rộng mạng lưới internet tốc độ cao, tăng cường kết nối giữa các tổ chức tài chính và nâng cấp hệ thống thanh toán điện tử là những yếu tố cốt lõi giúp thúc đẩy Fintech phát triển. Nếu có một nền tảng công nghệ vững chắc, Fintech sẽ có điều kiện phát triển mạnh mẽ hơn và đóng góp tích cực vào sự phát triển chung của nền kinh tế.

Tóm lại, để tận dụng tối đa lợi ích Fintech mang lại, Việt Nam cần một chiến lược phát triển toàn diện, bao gồm việc hoàn thiện khung pháp lý, nâng cao bảo mật, giáo dục tài chính, thúc đẩy hợp tác và cải thiện hạ tầng công nghệ. Chỉ khi đó, Fintech mới có thể thực sự trở thành động lực thúc đẩy tăng trưởng kinh tế và nâng cao hiệu quả của thị trường tài chính Việt Nam.

6. Kết luận

Fintech đang đóng vai trò quan trọng trong việc thay đổi cục diện thị trường tài chính Việt Nam, mang lại nhiều lợi ích như gia tăng hiệu quả giao dịch, mở rộng khả năng tiếp cận tài chính và thúc đẩy đổi mới công nghệ. Tuy nhiên, sự phát triển của Fintech cũng đi kèm với các thách thức về bảo mật, pháp lý và quản lý rủi ro. Để phát huy tối đa tiềm năng của Fintech, Việt Nam cần có chiến lược phát triển bền vững với các chính sách hỗ trợ phù hợp, đồng thời tăng cường hợp tác giữa các bên liên quan. Nếu được khai thác đúng hướng, Fintech có thể trở thành động lực quan trọng thúc đẩy sự tăng trưởng và ổn định của thị trường tài chính Việt Nam ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

Ngân hàng Nhà nước Việt Nam (2023). “Báo cáo ngành Fintech Việt Nam 2023”.

Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2023). “Đầu tư vào Fintech: Xu hướng và triển vọng”.

Hiệp hội Ngân hàng Việt Nam (2023). “Báo cáo tài chính số 2023”.

Ngân hàng Phát triển Châu Á (ADB) (2023). “Tài chính số và phát triển bền vững”.

Viện Nghiên cứu Phát triển Kinh tế Việt Nam (2023). “Thị trường ví điện tử tại Việt Nam 2023”.

Ngày nhận bài: 20/2/2025

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 5/3/2025

Ngày chấp nhận đăng bài: 22/3/2025

**IMPACT OF FINTECH
ON VIETNAM'S FINANCIAL MARKET**

● **TRAN XUAN HUY**

Faculty of Finance, Banking and Insurance, University of Economics -
Technology for Industries

ABSTRACT:

This study examines the impact of financial technology (Fintech) on Vietnam's market dynamics. Empirical data and case studies demonstrate that Fintech significantly enhances market transparency, improves transaction efficiency, and attracts greater investment. However, the study also identifies key challenges, including information security vulnerabilities, regulatory gaps, and potential risks of market manipulation.

Keywords: Fintech, financial market, Vietnam, investment, digital payment.